

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Примальною комісією

Протокол № 8 від 22.04. 2024 року

Голова Примальної комісії

Олександр ТУРУНЦЕВ

Програма
фахового іспиту з японської мови

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

Спеціальність: **035 «Філологія»**

Освітня програма: **035.069.02 Мова і література (японська)**

ПОГОДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

 Олексій ЖИЛЬЦОВ

РОЗГЛЯНУТО І ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри японської мови і
перекладу

протокол №8 від 17.04.2024 р.

Завідувач кафедри Букрієнко
Андрій Олександрович

Київ – 2024

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Фаховий іспит як форма випробування для навчання за освітнім рівнем другим (магістерським) спеціальності 035 Філологія (освітня програма мова та література (японська)) є обов'язковим вступним випробуванням до Факультету східних мов Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Іспит проводиться членами атестаційної комісії з фаху відповідно до загальних правил прийому до Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. Фаховий іспит є індивідуальним для кожного абітурієнта, його хід фіксується та результати записуються в протоколі.

Лінгвістична підготовка філологів в університеті включає мовний і мовленнєвий компоненти, що розглядаються як взаємопов'язані і взаємообумовлені аспекти іншомовної комунікації. Під час фахового іспиту перевіряється рівень оволодіння мовною (лінгвістичною) і мовленнєвою (комунікативною) компетенціями абітурієнта.

Іспит складається з трьох блоків та проводиться у вигляді виконання **тестових письмових завдань** (*лексико-граматичні аспекти японської мови*), **усної частини**, яка, в першу чергу, передбачає опитування з теоретичних питань (*включаючи лінгвокраїнознавство Японії, теоретичну граматику та лексикологію, питання з практичної та теоретичної фонетики японської мови, загальні мовні питання*); завершальною частиною іспиту є перевірка рівня володіння власне розмовною японською мовою, вміння використовувати сучасні японські мовні кліше, що відбувається у **формі підготовки та презентації розмовної теми** (заданої в білеті) перед членами комісії, а також **готовності відповідати на поставлені за темою питання**. Час проведення іспиту 80 хвилин.

Під час виконання тестових завдань з граматики та лексикології японської мови та під час бесіди-опитування за теоретичними питаннями, студент повинен проявити належний рівень знань та навиків, відповідно до затвердженої програми вступних випробувань з фахових дисциплін, що за змістом і обсягом охоплюють **попередній** навчальний матеріал підготовки фахівців за освітнім рівнем «Бакалавр».

Враховуючи вищесказане та особливості філологічної підготовки в університеті, фаховий іспит до магістратури передбачає визначення у вступників достатньо високого рівня знань японської мови та загальних питань японістики, практичного володіння усним і писемним мовленням (**на рівні B2 за шкалою Ради Європи**), що засвідчує готовність вступників до здобуття другого освітнього рівня (магістерського).

ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК

Особи, які вступають до магістратури, повинні володіти комплексом іншомовних знань, умінь і навичок, необхідних для навчання за обраним напрямом та проведення магістерського дослідження.

Під час фахового іспиту з японської мови вступники повинні продемонструвати:

- володіння японською мовою на рівні не нижче середнього, уміння розкривати суть поставленої проблеми, вільно і спонтанно виражати думки японською мовою, використовуючи сталі вирази та сучасні розмовні кліше;
- вміння використовувати на практиці знання, здобуті з граматики та лексикології японської мови;
- орієнтуватися в загальних питаннях лінгвокраїнознавства Японії, питаннях історії мови та мовної політики, а також давати виважені й аргументовані відповіді на поставлені питання;
- володіння багатим лексичним запасом японської мови, вільним використанням лексики та володіння основним набором синонімічних та антонімічних пар;
- проявити вміння розуміти питання, поставлені носієм мови під час іспиту, та давати відповіді японською мовою з урахуванням особливостей японської вимови, фонетики та граматики на належному рівні.

Перевірка знань з японської мови ґрунтується на змісті базових теоретичних дисциплін, які вивчаються студентами першого (бакалаврського рівня).

СТРУКТУРА ТА ПРОЦЕДУРА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Максимальна кількість балів, що може набрати вступник, становить 200. Нижче наводиться максимально можлива кількість балів з кожного завдання.

<i>Завдання</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
Лексико-граматичне завдання (тест)	60
Сучасна японська мова (теоретичні аспекти)	50
Лінгвокраїнознавство Японії..	50
Розмовна тема	40

Теоретична частина (120 балів)

Сучасна японська мова (50 балів)

Загальна характеристика японської мови

Проблема походження японської мови. Характерні особливості японської мови.

Фонетика і фонологія

Голосні звуки. Види та типи голосних звуків в японській мові. Класифікація за стандартами Міжнародної фонетичної асоціації. Редукція. Вставка голосного у корені. Чергування голосних.

Приголосні звуки. Види та типи приголосних в японській мові. Класифікація за стандартами Міжнародної фонетичної асоціації, традиційна японська класифікація („чисті“, „замутнені“, та „напівзамутнені“ звуки). Алофони. Комбінація „приголосний + йотований голосний звуки“.

Ритміка японської мови. Силабічний алфавіт і поняття „складу“. Типи складів в японській мові. Наголос в японській мові: типи та тенденції.

Морфологія

Класифікації частин мови, запропоновані японськими лінгвістами (Хашімото Шінкічі, Токієда Мотокі Ямада Йошію). Сучасні варіанти класифікації частин мови. Самостійні та службові (релятивні) частини мови.

Іменник. Види іменника. Категорія відмінювання. Система відмінків японської мови. Синтаксична роль іменника.

Займенник. Класифікація займенників та їх функції.

Числівник. Види числівників за походженням. Особливості числівників, їх граматичні функції. Власне японські числівники та числівники китайського походження. Лічильні суфікси. Синтаксичні позиції числівника.

Прикметник. Предикативні (I-keiyoushi), напівпредикативні (Na-keiyoushi) та непередикативні. Форми прикметників. Категорія часу. Ввічливі форми прикметників. Синтаксичні зв'язки прикметників.

Дієслово. Особливості японських дієслів. Вживання відмінкових часток з дієсловами. Повнозначні та допоміжні дієслова. Перехідні (tadoushi) та неперехідні (jidoushi) дієслова. Категорія виду. Категорія часу. Абсолютний і відносний час. Категорія модальності. Активний та пасивний стан дієслів. Форма каузатива та пасивного каузатива. Ввічливі форми дієслів. Синтаксичні функції дієслів.

Прислівник. Загальна характеристика прислівників японської мови. Синтаксичне оформлення прислівників.

Службові частини мови. Загальна характеристика сполучників. Характеристика та класифікація часток. Поняття про вигуки в японській мові.

Синтаксис

Особливості японського словосполучення та речення. Порядок слів. Члени речення. Синтаксична роль різних частин мови. Синтаксис словосполучень. Способи вираження синтаксичних зв'язків: примикання, керування і узгодження. Просте речення. Особливості простого речення. Поширене і непоширене речення. Структура простого речення. Основні правила трансформації. Види простого речення за метою висловлювання. Вираження модальності у реченні. Складне речення. Складне речення з сурядним зв'язком. Складне речення з підрядним зв'язком. Види речень з підрядним зв'язком. Фраза та її структура. Правила побудови фрази. Цитування. Речення з прямою і непрямною мовою. Речення з прихованою непрямною мовою. Речення з нестандартним порядком слів. Еліпсис та парцеляція.

Лексика

Основні лексичні одиниці. Характерні риси словотвору. Скорочення та аббревіатури. Полісемія. Синоніми та антоніми в японській мові. Омонімія. Запозичення та слова іншомовного походження. Неологізми та застаріла лексика. Фразеологічні одиниці. Ідіоми.

Особливості японської писемності

Поняття „змішаного алфавітно-ієрогліфічного" письма. Розвиток писемності в Японії.

Ієрогліфи: історія виникнення та запозичення з Китаю; структура та типи ієрогліфів; поняття ключа.

Кана: історія виникнення. Різниця у вживанні „хірагана" та „катакана". Стилі написання та каліграфія.

Лінгвокраїнознавство Японії (50 балів)

Загальні відомості про Японію

Історичні паралелі між Україною та Японією. Географічне положення Японії. Острівний склад країни, наявні вулкани. Характерні особливості основних островів (Хонсю, Кюсю, Сікоку, Хоккайдо). Окінава (Рюкю). Моря та океани, що омивають Японію. Найвищі гірські вершини. Фудзі-сан у творчості японських поетів та художників. Річки і озера Японії.

Адміністративний поділ Японії. Традиційні особливості найвідоміших префектур. Головні господарсько-економічні райони та їх характеристика. Район Тохоку. Район Канто. Район Тюбу. Район Кінкі (Кансай). Район Тюгоку. Район Кюсю. Район Окінава.

Періодизація історії Японії

Літочислення (ненго). Міфи про створення Японії. Високі могили дзенпо коен фун. Заселення Японії. Легендарний засновник династії Дзімму. Ямато. Принц

Сьотоку. Хей-ан — зеніт панування придворної аристократії. Самураї. Кодекс бусідо. Клани Тайра і Мінамото. Камікадзе. Сенгоку дзідай. Політичне об'єднання Японії. Сакоку. Генроку. Криза сьогунату. Скасування сакоку. Доба Мейдзі — буржуазна революція. Мілітаризм і ультрашовінізм. Дзайбацу. Японія в Тихоокеанській війні. Поразка Японії і окупація США. Нова конституція. Економічні і земельні реформи. Зростання економічної та промислової могутності країни. Галузі високих технологій.

Національне господарство Японії

Головні економічні райони та їх особливості. Загальна характеристика економічного становища. Структура економіки (фінансовий сектор, промисловість, сільське господарство, енергетика, зовнішня торгівля, транспорт і зв'язок). Джерела економічного зростання. Сучасний стан та перспективи розвитку економіки

Система освіти в Японії

Загальні відомості про систему освіти. Перші школи та університети на території країни. Вплив західних місіонерів на розвиток освіти. Шкільна освіта. Типи шкіл, основні елементи національного освітнього стандарту, види і формат іспитів. Реформа освіти 80х років.

Система вищої освіти. Університети. Нестандартні форми отримання освіти. Стан та перспективи розвитку японської науки. Державні програма для стажування вчених та науковців за кордоном.

Переваги і слабкі сторони японської освіти.

Практична частина (100 балів)

1. Лексико-граматичний тест (60 балів).

2. Розмовна тема (40 балів):

1. Особливості японського побуту.
2. Система освіти в Японії та Україні.
3. Релігійна ситуація у сучасній Японії.
4. Основні японські винаходи.
5. Наука й техніка в Японії ХХІ століття.
6. Масмедіа Японії та України.
7. Родинні стосунки в Японії та Україні.
8. Японсько-українські дипломатичні відносини.
9. Економічні зв'язки Японії та України.
10. Стосунки статей в історії та культурі Японії.
11. Статус жінки у сучасному суспільстві.
12. Глобалізаційні процеси у світі.
13. Географічне положення Японії на карті світу.
14. Токіо – столиця Японії.
15. Київ – столиця України.
16. Японські традиційні свята.
17. Особливості японської кухні.
18. Японський чай та традиції чаепиття.
19. Мистецтво аранжування квітів *ікебана*.
20. Традиційні японські бойові мистецтва.
21. Спортивні досягнення японців.
22. Видатні японські письменники сучасності.
23. Видатні політичні та громадські діячі Японії.
24. Японська архітектура.
25. Фразеологізми в японській мові.
26. Чи може краса врятувати світ?
27. Основні віхи історії Японії.
28. Охорона довкілля.
29. Етикет в Японії.
30. Сучасні інформаційні технології.

Критерії оцінювання знань вступників

Кількість балів (max - 200)	Критерії
180 – 200	Виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих джерелах; вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.
160 – 179	Виставляється за ґрунтовні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язування практичних задач.
140 – 159	Виставляється за міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.
120 – 139	Виставляється за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач.
100 – 119	Виставляється за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності його викладання, за слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач.
1 – 99	Виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

ОСНОВНА

1. Бондар О.І., Бондаренко І.П. Лінгвокраїнознавство Японії. Навчальний підручник. - Київ: Вид.дім Дм.Бураго, 2012. – 696 с.
2. Комарницька Т.К. Сучасна японська літературна мова : теорет. курс : [в 2 т.] / Т.К. Комарницька, К.Ю. Комісаров ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ : Вид. дім Д. Бураго. Т. 1. – 2012. – 318, [2] с. : табл. – Бібліогр.: с. 292-318.
3. Комарницька Т.К. Сучасна японська літературна мова : теорет. курс : [в 2 т.] / Т.К. Комарницька, К.Ю. Комісаров ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ : Вид. дім Д. Бураго. Т. 2. – 2012. – 424 с. : табл. – Бібліогр.: с. 398-424.
4. 4冊でひろがる日本語のカルテット I / ほか. ほか : ジャパンタイムズ, 2019. 280冊.

5. 4冊でひろがる□□□□カルテットⅡ/□□□□ほか. □□ : ジャパンタイムズ, 2020. 348 □ .
6. □□□□ほか. □きた□□で学ぶ □・□□から□□への□□□ Authentic Japanese: Progressing from Intermediate to Advanced. □□ : ジャパンタイムズ□□, 2023. 208 □ .
7. (□□)□□□□□教□センター. □・□□学□□□け□□□教□ □□□□を読む. □□ : アルク, 2022. 102 □ .
8. (□□)□□□□□教□センター. □・□□学□□□け□□□教□ □□□□を読む. □□ : アルク, 2023. 111 □ .
9. できる□□□教□□発プロジェクト. できる□□□ □□ □□ [□声DL□]. □□ : アルク, 2023. 304 □ .
10. できる□□□教□□発プロジェクト. できる□□□ □□□ □□ [□声DL□]. □□ : アルク, 2023. 245 □ .
11. できる□□□教□□発プロジェクト. できる□□□ □□ □□ [□声DL□]. □□ : アルク, 2024. 317 □ .
12. □□をたどりなおす 29 の□□国□□□研□□□ / □□ : □□□□, □□□□、□□□□国□□学国□□□研□センター. □□ : □□□□国□□学□□会, 2019. 192 □ .
13. □□□□、 亀□□□. テーマ□□□から学ぶ□□□. □□ : 研□□、2023. 144 □ .
14. □□□□ほか. □□□□□□声教□□・毎□の□きとり 50 □〈□〉. □□ : □□□, 2023. 60 □ .
15. □□□□ほか. □□□□□□声教□□・毎□の□きとり 50 □〈□〉. □□ : □□□, 2023. 64 □ .

Додаткові

1. Бондаренко І., Хіно Т. Українсько-японський словник / За ред. Ю.О. Карпенка. – К., 2012. – 250 с.
2. Бондаренко І., Хіно Т. Українсько-японський, японсько-український словник. Навчальний словник японських ієрогліфів. – К., 2010. – 592 с.
3. □□□. オンライン□□で□える□□□□□□ 90. □□ : コスモピア,

2023. 240 頁 .

4. 〇〇会 〇アルク 〇〇〇〇〇〇 . どんどん読める! 〇〇〇 ショートストーリーズ. 〇〇 : アルク, 2017. 135 頁 .
5. 国 〇〇〇〇〇 関 〇国 センター. 〇〇 からの 〇〇〇 スピーチ 一 国・〇〇・〇 会についてまとめた 〇 をするために. 〇〇 : 〇〇〇, 2023. 151 頁 .
6. 〇〇〇 ほか. 〇いて 〇れよう 〇〇〇 の 〇〇 - 〇〇 で学ぶ 〇〇〇 コミュニケーション. 〇〇 : スリーエーネットワーク, 2023. 158 頁 .
7. 独 〇〇〇〇〇 国 〇〇〇〇〇 . Marugoto: Japanese language and culture Starter A1 Coursebook for communicative language activities / まるごと 〇〇 のことばと 〇〇 〇〇 A1 かつどう (JF Standard coursebook / JF 〇〇〇 教 〇 スタンダード 〇 扱 コースブック). 〇〇 : 〇〇〇, 2013. 148 頁 .
8. 独 〇〇〇〇〇 国 〇〇〇〇〇 . Marugoto: Japanese language and culture Starter A1 Coursebook for communicative language competences / まるごと 〇〇 のことばと 〇〇 〇〇 A1 りかい (JF Standard coursebook / JF 〇〇〇 教 〇 スタンダード 〇 扱 コースブック). 〇〇 : 〇〇〇, 2013. 200 頁 .
9. 国 〇〇〇〇〇 . Marugoto: Japanese language and culture Elementary2 A2 Coursebook for communicative language activities "Katsudoo" / まるごと 〇〇 のことばと 〇〇 〇〇 2 A2 かつどう (JF Standard coursebook / JF 〇〇〇 教 〇 スタンダード 〇 扱 コースブック). 〇〇 : 〇〇〇, 2014. 186 頁 .
10. 国 〇〇〇〇〇 . Marugoto: Japanese language and culture Elementary2 A2 Coursebook for communicative language competences "Rikai" / まるごと 〇〇 のことばと 〇〇 〇〇 2 A2 りかい (JF Standard coursebook / JF 〇〇〇 教 〇 スタンダード 〇 扱 コースブック). 〇〇 : 〇〇〇, 2014. 202 頁 .
11. 〇〇 〇〇、郷 〇 〇〇 . にほんごで働く! ビジネス 〇〇〇 30 〇〇 . 〇〇 : スリーエーネットワーク, 2023. 151 頁 .